

Elhunyt Albertini Béla

Nyolcvanéves korában, június 30-án elhunyt Albertini Béla fotótörténész, 1986 és 2000 között az egyetemes és magyar fotótörténet megbízott előadója, a Fotó c. szaklap szerkesztője. Számos fotótörténeti kiállítás és konferencia fáradhatatlan szervezőjeként a szakma pulzusán tartotta kezét s új s újabb adalékokkal gazdagította a magyar fotográfia történeti kutatását és láttatását. Kiemelt monográfiája, *A magyar fotókritika története 1839–1945* Budapesten jelent meg, 1987-ben, másik ismert monográfiája, *A Sarló szociofotós vonulata pedig Pozsonyban*, 1993-ban. Az Irodalmi Szemle 1986. évi 9. számában Haraszi Mária írt a *Szemelvények a szociofotó forrásaiból* c. gyűjteményről, melynek Albertini Béla az összeállítója. (Érdekes adaléka e kiadványnak, idézi Haraszi Mária, hogy egy hétvégi irodalmi előadást és fotókiállítást Szolnokon a társadalmi rendelleni izgatásnak minősítette a hatalom, s a két érintettet, Kassák Lajost – mint előadót – és Lengyel Lajost – mint a kiállítás rendezőjét – menten őrizetbe is vették.)

Albertini Béla nevéhez fűződik Brogyányi Kálmán *A fény művészete* (1933) c. tanulmányának újrakiadása (Pozsony, AB-ART, 2004), Brogyányi Kálmánról terjedelmes monográfiát is írt *A fotószakíró Brogyányi Kálmán* (Pozsony, AB-ART, 2003). Ez utóbbihoz írt előszavában Brogyányiról egyebek közt kiemeli: „a pozsonyi művészeti író nemcsak a szociális fényképezés elméleti szakembere és aktivistája volt. A harmincas évek elején folytatott munkássága révén a magyar fotókultúra egyik korszakos jelentőségű személyiségeként emlékezhetünk rá.”

Albertini Béla, a magyar fotótörténet-kultúra korszakos jelentőségű személyiségeként feldolgozta a két háború közti csehszlovák–magyar fotográfiai kapcsolatokat, e tárgyú tanulmánya a Fórum Társadalomtudományi Szemle 2018/1-es számában jelent meg. Utolsó nagy tanulmányában Vadas Ernő (1899–1962) *Libák* című képével foglalkozik; a kép datálása és díjazása körül sok bizonytalanság van a magyar fotótörténetírásban. A tanulmány ezek tisztázására vállalkozik. Az is okot ad a meditációra, hogy mi volt egykor a „magyaros” témájú fényképek sikerének az oka, s hogy vélekedünk – hogyan vélekedik a szerző – erről napjainkban. Ez az életében írt utolsó munkája a Fórum Társadalomtudományi Szemle jelen számában olvasható. Köszönjük Albertini Bélának, hogy kapcsolatba lépett a Fórum Kisebbségkutató Intézettel, s hogy említett két tanulmányát a mi folyóiratunkba szánta és küldte.

2020. május 23-án kelt e-mailjében a következőkről tájékoztatta intézetünket és lapunkat: „Kedves Gábor, lehet, hogy számotokra ez már nem újság, de elmondom, hogy megjelent nyomtatásban is a Pro Minoritate 2109/tél száma (a netre már korábban felkerült), benne a magyar–román tanulmánnyal, ahol az induló oldalon szó esik a Fórumban megjelent írásomról is.” Egy Szlovákiában tartandó nemzetközi fotótörténeti

konferencia szervezésébe is belefogott, nagy erővel és elánal, szintén május 23-i levelében a tervről s az előkészületekről az alábbiakat írta: „Persze tudom, hogy az általatok művelt területhez képest a fotográfia (ill. annak története) elég távol van. Viszont van egy magyarországi ismerősöm, aki fotótörténeti témából doktorált Nyitrán (Balla Gergely), s ő azt mondja, hogy *Léván* vannak fotóértő magyar szakemberek, akiknek ráadásul van konferenciaszervezési tapasztalatuk is. Balla most összeszedi a neveket, aztán majd meglátjuk, hátha ezen az úton sikerül előbbre jutni. (Rendezhetnénk persze konferenciát Budapesten is, de tartalmilag szerencsésebb lenne, ha ebben a témában nálatok történe továbblépés.)” S most, szerzőnk hirtelen elhunytával, ez a konferenciaterv is terv marad, nem tudni, meddig. S hogy lesz-e valaha is magyar fotótörténeti konferencia Szlovákiában, Albertini Béla nélkül, erősen kétséges.

Emlékét megőrizzük, munkásságát nem felejtjük.

Csanda Gábor